

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502

✉: titkarsag@repate.hu

🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/484/2013/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

227/2014. (IX. 18.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2013. július 2-án előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2014. szeptember 18-án megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a Budapesti Rendőr-főkapitányság és Készenléti Rendőrség – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

I.

Indokolás

A panaszos 2013. július 2-án a Testület elektronikus formanyomtatványának kitöltésével terjesztette elő panaszát a 2013. június 25-én a Kúria döntéshozatalának elhalasztása kapcsán tartott spontán vonulós demonstráción történt tömegoszlatással kapcsolatban. Panaszát 2013. július 23-án postai úton előterjesztett beadványával erősítette meg és egészítette ki.

1) A panaszbeadvány szerint, amikor a demonstrálók a Teréz körút és az Andrássy út kereszteződésébe, az Oktogonhoz értek, összetűzésbe keveredtek egy személy kiemelése miatt a demonstrációt biztosító rendőrökkel, amely helyzet majd dulakodássá fajult. A panaszost felvétel készítése közben a rendőrök többször megütötték könyökkel, tonfával és

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

ököllel, védekezésre pedig képtelen volt, mivel a felvétel készítése közben a kamerát többször a feje fölé tartotta. A panaszos még aznap este mellkasi fájdalmai miatt a baleseti ambulanciára ment, ahol sérüléseiről láttelepet készített. A panaszos zúzódásos bordasérülést, mellkas sérülést, valamint a jobb felkarján zúzódásos sérüléseket szenvedett. Állapota két nap múlva rosszabbodott, ezért újabb vizsgálatra jelentkezett alsó bordaív alatti fájdalmak, émelység, és hányinger panasszal. A panaszost a sürgősségi osztályra irányították, és az ultrahangos vizsgálat a fent felsorolt sérüléseken kívül egy 6 centiméteres zúzódást állapított meg a májon a jobb mellkas alját ért ütéssel kapcsolatban. A panaszost felvették a mellkas sérültek osztályára, ahol két napos megfigyelés alatt tartották, fájdalomcsillapítókkal enyhítették panaszait. A panaszos elmondása szerint fizikai munkát végez a saját vállalkozásában, amit jelenleg sem tud az elvárt teljesítménnyel ellátni. A kezelő orvos egy hetes pihenést javasolt számára, de ezt nem tudja megtenni, mert a munkáját más nem tudja ellátni, és mert ez bevétel kiesést jelent.

A panaszos elmondása szerint sérüléseit ambuláns lappal, zárójelentéssel és fényképfelvétellel tudja igazolni, illetve megadta a tömegoszlatastról készült felvételének internetes elérhetőségét.

A panaszos ezen kívül egy más által készített videofelvételre is hivatkozik, amelyen 10 perc 30 másodpercnél látható a dulakodás, ahol a kiemelt személyt bántalmazzák, és a nyakára térdelnek, 11 perc 3 másodpercnél látható, ahol egy rendőr a tonfával teljes erővel szúr embereket ott, ahol ér. Egy másik felvételen szintén látszik, hogy a kiemelt személy nem támadott a rendőrökre, hanem egyszerű szabálysértést követett el azzal, hogy piros ételfestékkel fröcskölt a bank ablakára, ami – a panaszos megítélése szerint – nem indokolta a rendőrök erőszakos fellépését.

A panaszos kérte a Testület vizsgálatát arra való tekintettel, hogy indokolt volt-e az alkalmazott „erőszakos” kényszerítő intézkedés, és az valóban arányban állt a kiemelt személy kapcsán kialakult helyzettel, és a szerzett sérüléseivel kapcsolatban.

A panaszos megjegyezte, hogy fiatal, 20 év körüli rendőrök senkit nem kíméltek, mindenkit ütöttek ott, ahol értek, kulcsconton ütöttek egy odakeveredett nézelődő 10 év körüli gyereket, akinek a karja időlegesen lebénult, nőket bántalmaztak az eset kapcsán, valamint volt, akinek cipője, táskája repült a brutális fellépés kapcsán. A panaszos hozzátette, hogy ezen személyek közül többel fel tudja venni a kapcsolatot.

2) A panaszos 2013. július 23-án előterjesztett beadványában az alábbiakkal egészítette ki panaszát.

A panaszos 2013. július 3-án újabb kontrollra jelentkezett, mert az állapota tovább romlott, fájdalmai nem szűntek meg, az ultrahangos vizsgálat a májon keletkezett 6 centiméteres zúzódásban 2 centiméteres bevérzést mutatott ki, egyéb szerzett sérülései 8 napon túl gyógyulók, a bal oldali mellkas sérülései, zúzódásai miatt 2013. július 18-ig táppénzen volt.

A panaszos időközben feljelentést tett az ügyészségen az intézkedő rendőrök ellen.

A panaszos elmondta továbbá, hogy ő maga 180 centiméter magas, az intézkedés napján farmer nadrágot, fekete és lila csíkos felsőt viselt, jobb kezében, vagy mindkét kézzel kamerát tartva látszik a felvételeken, az egyik felvételen pedig 7 perc 52 másodpercnél látható, ahogy két kézzel tartja a kamerát, miközben az elhaladó rendőrautót filmezi.

A panaszossal szemben nem fogantatosítottak intézkedést.

A panaszos a rendőrök azonosító számát nem tudta megfigyelni, mivel nagy volt a dulakodás, miközben közeli felvételeket próbált készíteni. Több felvételen arcról egyértelműen beazonosíthatók a rendőrök. Az egyik felvételen 10 perc 30 másodpercnél látható, amikor az egyik rendőr szúrássra fogja a tonfát, 11 óra 5 másodpercnél látható, amikor a rendőrök sorfalán keresztül többször nagy erővel beleszúr a tömegbe, 11 perc 10 másodpercnél szintén a tömegbe szúr a rendőr.

A panaszos tájékoztatta a Testületet, hogy a sérüléseiről készült felvételeket elektronikus úton tudja megküldeni, illetve több kép található sérüléseiről az általa megadott linken az interneten is.

A panaszos panaszbeadványában említett, bántalmazott kislány édesanyjával felvette a kapcsolatot, aki szintén panaszt tett a Testületnél. A panaszos nem volt szemtanúja esetüknek, a mentőautó kéréséskor beszélt velük és elmondásukból tudta meg, hogy a rendőrök könyökkel megütötték a kislányt.

A panaszos a Testület rendelkezésére bocsátotta a sérüléseivel kapcsolatban keletkezett orvosi dokumentumokat.

a) Az intézkedés napján kiállított ambuláns-kezelőlapon az alábbiak olvashatók. „Jelen panaszok: a panaszos békés tüntetésen során, mikor a rendőrök szétverték a tömeget, sérült a bal mellkas fele, jobb felkarját is megütötték, hasát is megütötték ököllel és tonfával. Státusz: belégzéskor a med- clav vonalban a kp.- alsó bordáknak megfelelően fájdalmat jelez, hátul bal oldalon paravertebralisán az első bordáknak megfelelően nyomásérzékenység. Az epigastrium területén 5x3 centiméterre erythemás, fájdalmas, felületes terület tap. Jobb felkar medialis és laterális oldalon suffusiók láthatók, distalisán KÉM megtartott. Javaslat: otthonába bocsátjuk, fokozott odafigyelés, pihenés, kímélet, szükség szerint fájdalomcsillapítás, a fájdalmas területek jegelése javasolt. Kontroll panasz esetén.” Teljes hasi és kismedencei ultrahang vizsgálat szabad hasi folyadékot, parenchymás szervsérülést nem mutatott ki.

b) 2013. július 27-én a járóbeteg ambulancián kiállított ambuláns-kezelőlap státuszként rögzíti, hogy a panaszos állapota rosszabbodott, bal bordaív alatt hasa fájdalmas, hányingerre és émelygésre panaszodik.

c) A panaszos megküldte a mellkas-has-arc és érsérültek osztálya által kiállított zárójelentést, amely szerint a panaszost 2013. július 27-én vették fel az osztályra. Az elvégzett ultrahang vizsgálat szerint szabad hasi folyadék továbbra sem látható. A hepar inhomogén szerkezetű, cholecysta mellett 5 segmentumban viszonylag körülírtan körülbelül 6 centiméter nagyságú echodúsabb terület látható. Az elváltozás megfelelhet a diffuse laesio résznek, de esetleg contusio sem zárható ki. A vizsgálat a máj V-ös szegmentumában májlaesiót valószínűsített, laborjában vézésre utaló eltérést nem találtak. Megfigyelés során szövődmény kialakulását nem észlelték, panaszai mérséklődtek, ezért 29-én otthonába bocsátották.

d) A 2013. július 3-án kelt ambuláns-kezelőlap kórtörténetként rögzítette, hogy a panaszost egy hete megverték, mellkasa és hasa sérült. A röntgen vizsgálat törést nem igazolt, hasi ultrahang a májban írt le contusiónak megfelelő elváltozást, ami observatio alatt műtéti

teendőt nem igényelt, a beteget emittálták. A panaszos romló közérzetről, főként levegővételre jelentkező bal mellkasi fájdalomról számol be, láza nincs. A rögzített státusz szerint a bal mellkasfél kompresszióra érzékeny. Az ultrahang vizsgálat szerint a heparban korábban leírt contundalt területen belül 22 milliméter nagyságú echoszegény terület jelent meg. A sérülés pontosabb megítélésére CT vizsgálat elvégzése megfontolandó. Egyebekben parenchimas szervek eltérés nélkül, szabad hasi folyadék nincs.

e) Folyamatos keresőképtelenségről orvosi igazolás szerint a panaszos 2013. június 30-tól 2013. július 17-ig volt keresőképtelen.

3) A Testület a panaszos által hivatkozott videó- és fényképfelvételeket az alábbiakban ismertet.

a) A panaszos által készített közel 5 perc hosszúságú videofelvételen a rendőrök a demonstrálók közül egy földre vitt és hátra helyzetben megbilincselte személyt próbálnak meg kiemelni. Az intézkedő rendőröket azonban körbeveszi a tömeg, az elfogott személyt próbálják kiszabadítani, illetve a közelségükkel akadályozni az intézkedést. A demonstrálók és a rendőrök között intenzív dulakodás alakul ki, amely csak akkor ér véget, amikor a kiemelt személyt beültetik a szolgálati gépkocsiba, és azzal elhajtanak. Az intézkedés során az intézkedő rendőröket a tömeg végig körbeveszi, az autót is körbeállják, próbálják az előállítást megakadályozni. Nem sokkal az intézkedést követően a tömeg lenyugszik, és folytatta az útját a Blaha Lujza tér irányába.

b) A második videofelvétel 18 perc 5 másodperc hosszúságú, amelynek kezdetén a körúton békésen vonuló tömeget elszórtan rendőrök kísérik. A tömeg az Oktogon felé közeledve egyre hangosabb lesz, a demonstrálók bekiabálnak és fütyülnek. Majd egy bankfiók elé érve el kezdik kiabálni, hogy „vesszenek a bankok”, „gyertek ki”, „uzsorások”, végül kis idő elteltével a demonstrálók továbbvonulnak. A tömeget kihangosítókon keresztül vezetik és szervezik. 10 perc 18 másodperc körül sikítózás hallatszik a háttérből, majd a kamerát kezelő mellől. 10 perc 31 másodpercnél látható, ahogy a kiemelt személyt földön hasra fektetve próbálják megbilincselni. Az intézkedő rendőröket a demonstrálók körbeveszik, hogy az elfogott személy segítségére kelljenek, aki eközben próbál a rendőrök fogásából szabadulni. A demonstrálók provokálják a rendőröket, és erőteljes dulakodásba kezdenek velük, akik a tülekedő tömeget testüket megfeszítve próbálják távol tartani, illetve a már dulakodókat testi kényszerrel leválasztani. Több rendőr kezében van tonfa, amit az alkarjuk mentén tartanak. Egy rendőr részéről látható a tonfa alkalmazása, aki azt körülbelül 10 perc 50 másodperctől 11 perc 13 másodpercig használja a dulakodás gócpontjában, az ellenszegülőkkel szemben. 15 perc környékén szétszéled a dulakodó tömeg.

c) A harmadik videofelvételt a megadott internetes címen a Testület nem tudta megtekinteni.

d) A panaszost is rögzítő videofelvételt a Testület nem tudta elérni a panaszos által megadott linken.

e) A panaszos által hivatkozott fényképfelvételen jobb felkaron és mellkason, valamint hason szerzett zúzódásos sérülések láthatók.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás alaposabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: ORFK) Ellenőrzési Szolgálatán keresztül a Budapesti Rendőr-főkapitányságtól (a továbbiakban: BRFK), és a Készenléti Rendőrségtől (a továbbiakban: KR), valamint megküldeni kérte az ügyvel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, a konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját. A panaszos szempontjából a következők relevánsak.

A)

Az ORFK Ellenőrzési Szolgálata először a Budapesti Rendőrfőkapitányának Rendészeti Helyettese által a panaszügyben folytatott kivizsgálása során megküldött iratokat továbbította a Testület számára.

1) A Budapesti Rendőr-főkapitányság Hivatalának vezetője tájékoztatta a Testületet, hogy az érintett esemény kapcsán készült felvételeket korábban – a Budapesti Nyomozó Ügyészség részére történő továbbítás céljából – az ORFK Rendészeti Főigazgatóság Közrendvédelmi Főosztály részére átadásra kerültek.

2) Budapest Rendőrfőkapitányának Rendészeti Helyettese 2013. november 15-én kelt átiratában az alábbi tájékoztatást adta a panaszolt intézkedéssel kapcsolatban.

2013. június 25. napra több magánszemély és szervezet jelentett be a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény (a továbbiakban: Gytv.) hatálya alá tartozó rendezvényt a főváros közterületeire.

A rendőri biztosítás tervszerű végrehajtása a 01000/34372/2013.ált. számú biztosítási terv került jóváhagyásra, valamint a végrehajtás összehangolt irányítása és vezetésére a BRFK vezetője csapatszolgálati törzs működtetését rendelte el.

A BRFK csapatszolgálati törzs vezetője által a rendőri biztosításról készített jelentésből, a többi rendőri jelentésből, valamint egy az internetre feltöltött videó anyagból az alábbiak voltak megállapíthatók:

2013. június 25-én az Oktogonon egy főt (Z.-t) fogtak el, és állították elő a VI. kerületi Rendőrkapitányságra a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. Torvény (a továbbiakban: Rtv.) 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján. Egy főt (kk. D.-t) biztonsági intézkedés alá vontak, őt a mentőszolgálat ellátta a helyszínen.

A rendőri beavatkozást kiváltó ok az volt, hogy Z. az Oktogon téren található bankfiók üvegablakait festékszóró palackkal megrongálta.

Z. elfogása során a KR munkatársai az Rtv. 47. §-a alapján testi kényszeret, valamint az Rtv. 48. § c) és d) pontja alapján szökésének megakadályozására, valamint ellenszegülésének megtörésére bilincselést alkalmaztak. A kényszerítő eszköz alkalmazása megfelelt az Rtv. 15. §-a és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 39. §-a alapján az arányosság követelményének.

Az intézkedés során nem került sor tonfa alkalmazására.

Sem az esettel kapcsolatban készített jelentésekből, sem az internetre feltöltött videofelvételből nem állapítható meg az, hogy a biztosítási feladatot ellátó rendőrök a panaszost gumibottal, tonfával vagy kézzel megütötték volna.

Az intézkedő rendőrök a szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten ért Z.-t a helyszínen, a tömeg szélén elfogták. Azonban mivel ő továbbra is ki akarta vonni magát a rendőri intézkedés alól, ezért vele szemben testi kényszert alkalmaztak. Mivel aktívan ellenszegült és szabadulni próbált, a bilincselést álló helyzetben nem tudták alkalmazni a rendőrök, ezért a bilincs alkalmazása a földön fekvő helyzetben történt. Elfogását követően, az úttesten lévő tömeg körbevette az intézkedő rendőröket és megpróbálta kiszabadítani a férfit. A biztosításba beosztott csapaterős állománynak sikerült megakadályozni Z. kiszabadítását, majd ezt követően a villamos sínen álló szolgálati személygépkocsiba ültették és a VI. kerületi Rendőrkapitányságra előállították.

Z. elfogásának végrehajtásáról készült jelentés részét képező parancsnoki vélemény és kivizsgálás megállapította, hogy az intézkedés jogszerű és szakszerű volt, és az intézkedő rendőrök betartották az arányosság követelményét.

A rendőri intézkedésre az úttesten került sor, ahol a demonstráción részt vevő személyeken kívül más személy nem tartózkodott. A tömeg melletti úttesten, illetve a járdán nem történt olyan rendőri intézkedés, ami a tömegen kívül tartózkodó személyek testi épségét veszélyeztette volna.

Az intézkedés során a tömegben tartózkodó kk. D. egy rendőrrel összeütközött, mert az őt körülvevő tömeg miatt a futó rendőr elől nem tudott ellépni. Az esetről és a végrehajtott biztonsági intézkedésről jelentés készült.

A biztonsági intézkedést fogantató rendőr a biztosítás parancsnokán keresztül, 13 órakor intézkedett mentő gépkocsi helyszínre irányítására. A mentőszolgálat Dr. P. mentőtiszt vezetésével kk. D.-t a helyszínen megvizsgálta és megállapította, hogy felületi sérülés nincs, kk. D.-nek a kulcscsont alatti idege ütődött meg, orvosi ellátást nem igényelt. Az orvos pihenést javasolt neki.

A rendőrségnek az Rtv. 42/A. § (5) bekezdésében foglaltak alapján nem áll módjában megküldeni a 2013. június 25-én készített videofelvételeket.

A BRFK nem rendelkezik arról információval, hogy a panaszos által tett feljelentés nyomán büntetőeljárás indult volna.

A BRFK a panaszossal szemben nem intézkedett, illetve ellene eljárást nem indított.

3) A rendőrség által hivatkozott és az internetre feltöltött 8 perc 26 másodperc hosszúságú videofelvétel a panaszügy elbírálása szempontjából releváns új információt nem rögzít.

4) A BRFK Csapatszolgálati Törzs parancsnoka a bejelentett rendezvény rendőri biztosításáról szóló jelentéséből az alábbiak tudhatók meg.

2013. május 25-re rendezvényt jelentett be a Magyar Autonóm Néppárt a Vértanúk terére a devizahitelesek melletti kiállásként, és F. magánszemély a Szabadság térre, valamint a környező utcákra, felhívásként a kiemelt jelentőségű döntésre. Ezzel egy időben T.

„figyelemfelhívó megmozdulás a magyar jogállamiság védelme érdekében” céllal, valamint G. és G-É. is demonstrációt jelentett be különböző célzattal a Vértanúk terére, illetve a környező utcákra.

A rendőri biztosítás az Rtv., a védett személyek és kijelölt létesítmények védelméről szóló 160/1996. kormányrendelet, a Szolgálati Szabályzat és az ORFK 11/1998. utasítással kiadott Magyar Köztársaság Rendőrségének Csapatszolgálati Szabályzata szerint, valamint az ORFK vezetőjének a 6/1998. utasítása – „A Magyar Köztársaság érdekei szempontjából különösen fontos személyek védelmének, kijelölt létesítmények őrzésének rendőrségi feladatairól” – figyelembe vételével került végrehajtásra, 01000/34372/2013.ált. számú biztosítási tervben meghatározottak szerint.

A rendelkezésre álló rendőri erő a KR, a BRFK Közrendvédelmi Főosztály, a BRFK Közlekedésrendészeti Főosztály, a BRFK Igazgatásrendészeti Főosztály, a BRFK Biztosítási Osztály, a BRFK Hivatala és a BRFK Gazdasági Igazgatóság, valamint a BRFK V., VII., VIII., XIII. és XIX. Kerületi Rendőrkapitányság állományából, továbbá a bűnügyi állományból került megszervezésre. A biztosításban műveleti tartalék alcsoport, rendbiztosi alcsoport, elszámoltató alcsoport, jogi alcsoport és dokumentációs alcsoport, logisztikai alcsoport került beosztásra.

Az országos rendőrfőkapitány az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv részére 2013. április 1-jén 0 órától a szükséges ideig, de legkésőbb 2013. július 31-én 24 óráig Magyarország teljes közigazgatási területére fokozott ellenőrzést rendelt el 29000/2384-1/2013.ált. számon.

Ezt követően a jelentés beszámol a Magyar Autonóm Néppárt, illetve F. és T. magánszemély által bejelentett rendezvény eseményeiről és azok rendőri biztosításáról, amellyel kapcsolatban a Testület csak az alábbiakat tartotta szükségesnek ismertetni.

F. által bejelentett rendezvény statikus része 9 óra 56 perckor ért véget, a résztvevők, körülbelül 150-160 fő elindult a Markó utca irányába a Kúria elé, oda 10 óra 10 perckor esemény nélkül megérkezett, csatlakoztak T. rendezvényéhez, így a Markó utcában lévő érdeklődők létszáma körülbelül 200-250 fő lett. 10 óra 15 perckor megkezdődtek a Kúria előtt a hangosbeszélőn a beszédek. 12 óra 3 perckor a bíró érdemi döntés nélkül befejezte a tárgyalást, amelyet követően T. úgy nyilatkozott, hogy a rendezvényt ennek ellenére megkívánja tartani, és tovább vonultak az Olimpiai parkba.

12 óra 18 perckor az egyeztető tárgyaláson elhangzottaktól eltérően a tömeg nem a Markó utcán az Olimpiai park irányába, hanem a Szent István körút felé indult meg. A főszervező T. kivált a tömegeből, a vonuláson rendezvényen a szervezői feladatkört B. B. és B. I. és P. vette át, akinek bejelentett rendezvénye nem volt. T. a rendbizzossal felvette a kapcsolatot és tájékoztatta, hogy az ő rendezvénye a Kúria előtt véget ért, az egyeztetésen elhangzottakhoz tartja magát, és átmegy az Olimpiai parkhoz, vele együtt nem szervezeten körülbelül 20 fő ment át.

12 óra 28 perckor a tömeg a Nagy Ignác utca és a Szent István körútnál kettévált, egy nagyobb csoport B. B. vezetésével elindult a körúton, míg egy kisebb csoport F.-fel az Olimpiai park irányába indult. F.-fel a kapcsolatot felvette a rendbizzos, aki elmondta, hogy 26 fővel petíciót kívánnak átadni a KIM-be, szabályosan a járdán vonultak, nem demonstratívan.

12 óra 33 perckor a menetet P. vezette, és felmerült információ arra vonatkozóan, hogy az útvonalon lévő bankokba be szeretnének menni. A tervezett útvonal a Blaha Lujza tér-Astoria-Károly körút-Képviselő Irodaház volt.

12 óra 44 perckor intézkedés történt, hogy a bankok 4-4 fővel kerüljenek megerősítésre. A KR állományából 3 csoport, továbbá műveletirányító parancsnokot küldtek a helyszínre megerősítő erőként.

12 óra 45 perckor a Teréz körút 26. szám alatti Erste Bank előtt a tömeg megállt, és egy férfi az ablakhoz szaladt, majd festékszóróval lefújta az üveget. Ezt követően visszament a tömegbe, ami tovább indult.

12 óra 53 perckor az Oktogon 2. szám alatti K&H bank üvegét is lefújta az előbbi férfi, Z., majd ezt követően visszaszaladt a tömegbe, őt a tömegből az állomány kiemelte, majd a BRFK VI. kerületi Rendőrkapitányságra előállították. A kiemelés során 2 fő rendőr a KR állományából N. r. törzsőrmester és Cs. R. főtörzsőrmester hámsérülést szenvedett. Hivatalos személy elleni erőszak nem történt, a rendőrök a kiemelés során sérültek meg, a tömeg nagy létszáma miatt. Az intézkedés során felszerelések is sérültek, a rongálódások a KR állománya körében keletkeztek, szándékosság egy esetben sem került megállapításra.

Az előállításhoz igénybe vett szolgálati gépkocsi sárvédő ívén rúgástól származó horpadás keletkezett. Az előállítás során az intézkedő rendőröket a tömeg végig kísérte, az autót körbeállták, próbálták az előállítást megakadályozni, feltehetően a sérülés ekkor keletkezett.

13 órakor 1 fővel szemben hajtottak végre biztonsági intézkedést az Oktogonnál, aki rosszulletet panaszolt, őt a helyszínre érkező mentő megvizsgálta, sérülést nem állapított meg, a helyszínről nem szállította el.

13 óra 3 perckor mindkét bankhoz bűnügyi helyszínelőt irányítottak ki.

A rendőri biztosítással kapcsolatban B. B., B. I., P. és T.-vel szemben szabálysértési feljelentés készült gyülekezési joggal való visszaélés szabálysértése miatt.

A jelentés kitér G. és G-É. magánszemély által bejelentett rendezvényekre is, amelyek eseménytelenül zajlottak, és rendőri intézkedésre sem került sor.

5) L. r. százados a rendőri biztosításról 2013. június 25-én készült jelentésében az alábbiak olvashatók.

B. B., B. I., valamint P. figyelmét a rendbiztosok több alkalommal is felhívták arra vonatkozóan, hogy gyülekezési joggal kapcsolatos visszaélés szabálysértését követik el azzal, hogy a tömeget irányítják, szervezik és vezetik. Ezt ők egyetlen alkalommal sem ismerték el. Terepjáró, illetve a kézi kamera által rögzített felvétel készült, amint a fent nevezettek folyamatosan utasításokat adnak, meghatározzák a haladás útirányát, valamint B. I. a saját gépkocsija tetején elhelyezett kihangosítón keresztül utasításokat ad a tömeg részére. Velük szemben későbbiekben a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 189. § (1) bekezdése alapján szabálysértési feljelentés készült.

A tömeg a Teréz körút 26. szám alatti Erste Bank előtt megállt, egy férfi a tömegből a bankfiók ablakához szaladt és festékszóróval lefújta az üveget, ezt követően még azelőtt, hogy intézkedés alá vonhatták volna, visszaszaladt a tömegbe, ahol szem elől tévesztették a rendőrök. A cselekményéről a Terepjáró képfelvételt készített. A tömeg pár perces kiabálást követően tovább indult, ekkor a rendbiztos P. figyelmét ismételten felhívta, hogy a rendezvényért, mint főszervező ő a felelős.

Ezt követően a bankfiókot biztosító állomány átállt az Oktogonra és ott található K&H, Raiffeisen bankfiókok védelmére felkészült.

A menet fele áthaladt az Oktogon, amikor a tömegből kivált az előző bankfiókot összefestékező férfi, és lefújta az Oktogon 2. szám alatti K&H bank üvegét is, majd ezt követően visszaindult a tömeg irányába. A bűncselekmény alapos gyanúját észelve L. r. százados, a biztosítás helyszíni parancsnokának utasítására a felállított biztosító járőr megkísérelte az elkövető elfogását. Az elkövetőt az Oktogon kellős közepén több járőr segítségével elfogták, a tömeg szélén. Az intézkedés alatt a tömeg körülvette az intézkedő járőröket, akadályozták az előállítását. A biztosításba beosztott rendőri állomány különböző rendőri alakzatok alkalmazásával tartotta távol az előállítottól a tömeget, amíg Z.-t megbilincseltek szökés megakadályozása céljából. Az ekkor már agresszívan fellépő, sűrűn elhelyezkedő tömegből az intézkedés alá vont személyt sikerült az előállított gépkocsiba berakni, és a VI. kerületi Rendőrkapitányságára előállítani. A férfi ellen rongálás, és garázdaság miatt indult szabálysértési eljárás.

Nem sokkal az előállítását követően a tömeg lenyugodott, és folytatta az útját a Blaha Lujza tér irányába.

L. R. százados jelentésében megjegyezte, hogy az intézkedést a hozzá beosztott állománnyal a jogszabályi keretek között az arányosság és a szakszerűség folyamatos figyelembe vételével hajtotta végre, illetőleg hajtatta végre.

6) L. r. százados 2013. június 27-én kelt jelentésében a fentieket a következőkkel egészítette ki.

L. r. százados Z. után szaladt a tömeg közepére annak elfogása érdekében, és az intézkedés alatt is ott tartózkodott. Az elfogás, valamint az előállítás foganatosítása alatt több alkalommal kiment a tömeg szélére, hogy a beosztott rendőri erő parancsnokával tudjon beszélni, valamint a törzs felé rádióon tudjon jelenteni a történekről. Ezután visszament a tömegbe, hogy az intézkedő rendőröknek segítsen az előállítás végrehajtásában. Az előállítás során sem a tömegben, sem annak szélén tartózkodva nem észlelte, hogy bárki megsérült volna a tüntetők, illetve a rendőrök közül.

7) N. r. őrnagy 2013. június 27-én kelt jelentésében rögzítette, hogy Z. elfogása során az agresszív tömeg körülvette a rendőröket, és közelségükkel akadályozta az intézkedést. A kialakult helyzetben a sűrű tömeg leválasztása vált szükségessé az elfogott személyről és az elfogását foganatosító rendőröktől, amelynek során a rendőrök nem alkalmaztak tonfát, illetve könnygázszóró palackot.

B)

A KR által megküldött iratokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) A KR parancsnoka 2013. november 19-én kelt levelében a következőkről tájékoztatta a Testületet.

2013. június 25-én a rendezvénybiztosítási feladatot ellátó bevetési csoportokat N. r. őrnagy irányította. A bevetési csoportok G-É., T., G., F. magánszemélyek, valamint a Magyar Autonóm Néppárt nevében bejelentett, a devizahitelezés károsultjai érdekében tartott figyelemfelhívó vonulások demonstráció rendőri biztosításában vettek részt. 12 óra 53 perc körüli időben az Oktogon tér 2. szám alatti K&H bank előtt a tömegből egy résztvevő kivált, a bankhoz futott, és a nála lévő kézi permetező készülékkel a bank üveglakait két helyen ismeretlen eredetű rózsaszín festékkel lefújta. A jogellenes magatartást elkövető férfi, aki a demonstráció résztvevői közé visszafutott – a biztosítás helyszíni parancsnokának utasítására – az egyik bevetési csoport tagjai elfogták az Rtv. 33. § (1) bekezdésének a) pontja alapján, valamint ruházatát átvizsgálták az Rtv. 29. § (6) bekezdése alapján. A rendőri intézkedés foganatosítása során az elkövető ellenszegülésének megtörése érdekében vele szemben az intézkedő rendőrök testi kényszert és bilincset alkalmaztak az Rtv. 47. §-a és a 48. § d) pontja alapján.

A rendőri beavatkozás végrehajtását az a) pontban kifejtett cselekmények indokolták.

A rendőrök a végrehajtott intézkedést az Rtv. 15. §-ának betartásával foganatosították és az arányosság követelményét nem sértették meg. Az intézkedés törvényes célját – az eredményesség biztosítása mellett – a legkisebb korlátozással, sérüléssel érték el.

Az intézkedés során tonfa alkalmazására nem került sor. A panaszos panaszában hivatkozott különböző internetes oldalakon található felvételeken is látható, hogy csak védekező mozdulatokat tesznek a rendőrök a tonfával, valamint a saját testi épségüket védik a tonfa alkarjukhoz való szorításával.

A panaszos állítása, miszerint a rendőrök többször megütöttek könyökkel, tonfával és ököllel nem állapítható meg. A fenti jogellenes cselekményt elkövető személy elfogásakor az intézkedés biztosítását végrehajtó rendőröket a demonstráció felháborodott résztvevői körülvették, testi közelségükkel, esetenként az elfogott személybe kapaszkodva igyekeztek megakadályozni az elfogást. A kialakult tumultuózus helyzetben a testi érintkezés az intézkedést biztosító rendőrök és az elfogott személy kiszabadítására törekvő – a rendőri felszólítás ellenére a rendőri tevékenységet akadályozó – demonstráló tömeg tagjai között elkerülhetetlen volt.

A panaszos állítása, miszerint a rendőri intézkedés során az elfogott személyt bántalmazták és a nyakára térdeltek nem felel meg a valóságnak. A rendőrök az a) pontban részletezett intézkedés végrehajtása során jogszerű és szakszerű, az arányosság követelményét betartva intézkedtek. A bántalmazás és a nyakra térdelés tényét a panaszbeadványban hivatkozott felvételek sem támasztják alá.

A rendőrök az a) pontban részletezett intézkedés során a szükséges mértékben alkalmaztak testi kényszert és a bilincselést az ellenszegülés megtörése érdekében. Az alkalmazott testi kényszer és bilincselés alatt az intézkedések kikényszerítése érdekében alkalmaztak erőszakot, de az arányban állt az intézkedés törvényes céljának elérésével.

A demonstráció résztvevői nagyobb részben az úttesten, kisebb részben a járdán haladtak. A rendőri intézkedésre az úttesten került sor, ezért a demonstrálón kívül más személyek, járókelők esetében nem állt fenn a sérülés lehetősége.

A menet elhaladását követően a végbiztosításban részt vevő rendőrök a Teréz körút 14. szám előtt észlelték az út szélén, a járdaszegélyen ülő, síró kiskorú gyermeket, valamint mellette lévő édesanyját. A rendőrök odalépve megkérdezték, hogy mi történt a gyerekkel, ekkor az édesanya elmondta, hogy a fenti személy elfogásakor a mellettük elszaladó rendőrök egyik fiát – feltehetően véletlenül – könyökkel mellbe ütötte. Az édesanya kérte a rendőröket, hogy a fia mellkasi panaszaira tekintettel hívjanak mentőt. A sérülthez a mentők értesítését 13 órakor kérte az intézkedő rendőr a biztosítás parancsnokán keresztül. A mentő 13 óra 15 perckor érkezett meg, a sérültet a mentőorvos megvizsgálta és megállapította, hogy az ütés feltehetően egy ideget talált el, a sérülés további ellátást nem igényelt. A mentő 13 óra 30 perckor a helyszínt elhagyta.

A rendőrség az általa készített felvételeket – mivel azok az Rtv. 42. § (7) bekezdés b) pontja alapján megsemmisítésre kerültek – nem tudja rendelkezésre bocsátani.

A panaszossal szemben rendőri intézkedésre nem került sor. A panaszos feljelentése nyomán indult büntetőeljárásról KR parancsnoka nem rendelkezik információval.

2) K. r. őrnagy 2013. november 14-i jelentésében az alábbiak olvashatók.

12 óra 45 perckor az Oktogon tér 2. szám alatt lévő K&H bank előtt a Blaha Lujza tér irányába elhaladó több száz fős menetből a demonstráció egyik résztvevője kivált, a bankhoz futott, és a nála lévő kézi permetező készülékkel a bank üveglakait két helyen rózsaszín festékkel lefújta. A rongálást a bank előtt felállított rendőrök nem tudták megakadályozni. A jogellenes cselekményt elkövető, a demonstráció résztvevői közé visszafutó személyt Gy. r. zászlós által vezetett bevetési csoport oldalbiztosításban részt vevő tagjai a menetben elfogták. A rendőri intézkedés foganatosítása során az elkövető ellenszegülésének megtörése érdekében vele szemben a rendőrök testi kényszer és bilincset alkalmaztak. Az intézkedés helyszínét a demonstráció felháborodott résztvevői körülvették, testi közelségükkel, esetenként az elfogott személybe kapaszkodva igyekeztek megakadályozni, hogy az elkövetőt a rendőrök a tömegből kivigyék. A rend az elkövető elszállítását követően, több perc elteltével állt helyre, a menet tovább folytatta útját a Teréz körút Blaha Lujza tér irányába.

A fentiek alapján a rendőri intézkedés során a demonstráció résztvevőit, valamint a tömegben kívül tartózkodó egyéb személyeket, járókelőket nem érte sérülés. Az elfogott személy egészségügyi panaszait a VI. kerületi Rendőrkapitányságra történő előállítását követően az Országos Baleseti intézetben vizsgálták ki. A biztosításban részt vevő rendőrök – a fenti eseten kívül – más személlyel szemben kényszerítő eszközt nem alkalmaztak.

A biztosítási feladat végrehajtása alatt kizárólag a rongálást elkövető személy elfogása során vált szükségesség vele szemben testi kényszer és bilincs alkalmazása. Egyéb kényszerítő eszköz használatára nem került sor.

Kk. D. édesanyja a helyszínen panaszként olyan állítást nem közölt, amely szerint azt látta volna, hogy az Oktogonnál foganatosított rendőri intézkedés során „az ott lévő rendőrök se gyereket, se nőt nem kímélve, akit csak értek gumibottal, kézzel ütöttek”. Ilyen állítás sem az

édesanya részéről a vele szemben intézkedő rendőr jelenlétébe, sem a demonstráció többi résztvevője részéről nem hangzott el, a kikerkező mentősök felé sem közöltek ilyet.

A jelentékből kiderül, hogy Kk. D. édesanyjával a demonstráción vett részt, és az intézkedést követően a Teréz körúton a menet után indultak.

3) Z. elfogásáról készített – és N. r. törzsőrmester, K. r. őrmester, T. r. őrmester, K. r. őrmester és G. r. zászlós által aláírt – jelentés szerint Z. 12 óra 40 perckor a Teréz körút 24. szám alatt egy nála lévő, rózsaszínű festékkel feltöltött kézi permetezővel az aszfaltra a „Tüntessetek” szót festette. Ezt követően 12 óra 45 perckor az Oktogonra érve Z. a menetet elhagyta, és a K&H bank üvegablakához futott, majd az ott felállított rendőrök felszólítása ellenére, közójük berohanva a bank üvegablakait festékkel két helyen, egyenként körülbelül 1 méter 1 x 1 méter nagyságú területen lefújta. Z. fenti cselekményét észlelte a biztosítás helyszíni parancsnoka, L. r. százados, aki utasítást adott a fenti személy elfogására. Z.-vel szemben a bank előtt felállított rendőrök próbáltak intézkedést kezdeményezni, de ő ezt elkerülve visszafutott a demonstráló tömegbe. A rendőrök Z. után futottak, folyamatosan szemmel tartva őt, és többször felszólították, hogy a törvény nevében álljon meg. Z. észlelte, hogy intézkedés alá akarják vonni, és a körülötte vonulók közreműködésével megpróbált elvegyülni a tömegben. A fentieket észlelte K. r. őrmester és T. r. őrmester, akik Z.-t feltartóztatták. Mivel a nevezett továbbra is ki akarta vonni magát a rendőri intézkedés alól, ezért vele szemben a rendőrök együttesen testi kényszert alkalmaztak, megfogták a karjait. Mivel Z. aktívan ellenszegült és szabadulni próbált, a bilincselést álló helyzetben nem tudták a rendőrök végrehajtani, ezért Z.-t a földre vitték. A rendőrök többször figyelmeztették Z.-t a kényszerítő eszköz alkalmazására, valamint arra, hogy az ellenszegülést hagyja abba, de az intézkedés köré gyűlő, kiabáló tömeg miatt már nem lehetett vele kommunikálni.

Mivel Z. hason fekve a karjait maga előtt összefogta, karjait csak a jelentős erőfeszítéssel lehetett hátra helyzetbe hozni. Ennek során a rendőrök feszítést és csavargatást nem alkalmaztak. Ezt követően Z. karjait 12 óra 53 perckor hátra helyzetben bilincselték meg, és megkísérelték kivezetni a tömegből, amit a körülötte álló demonstrálók megpróbáltak megakadályozni: Z. kezét, lábát és ruházatát megragadták, és megpróbálták visszahúzni. Cselekményükkel többszöri felszólításra sem hagytak fel, Z.-t így csak a biztosításban részt vevő rendőrök segítségével tudták kiszabadítani és a szolgálati gépkocsiba betenni. Mivel Z. teljesen elengedte magát, beemeléséhez G. r. zászlós nyújtott segítséget.

Z.-t a kapitányságon orvosi vizsgálatban részesítették, mivel jelezte, hogy asztmás beteg és nem érzi jól magát, továbbá hátát fájlalta. Mentőtiszt megállapította, hogy Z.-nek nincs sérülése, orvosi és kórházi ellátást nem igényel, felhívta a figyelmét, hogy amennyiben hátát továbbra is fájlalja, további vizsgálatok céljából a házi orvosánál jelentkezzen.

III.

1) A Testületnek először abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a panaszt az arra jogosult személy terjesztette-e elő.

A Testület eljárását az Rtv. a IX. Fejezetében, Jogorvoslatok alcím alatt szabályozza. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az, „akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette [...] kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el”. Az idézett rendelkezés értelmében a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és

mulasztások vizsgálata tartozik, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),
- a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházatcsomag-jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),
- a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás stb.) tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A panaszos elmondása szerint az Oktogonnál a demonstrálok a rendőrökkel összetűzésbe keveredtek egy személy kiemelése miatt, amely helyzet majd dulakodássá fajult. A rendőrök a kiemelt személyt bántalmazták, és a nyakára térdeltek, egy rendőr pedig tonfával teljes erővel szúrta az embereket ott, ahol érte. A panaszos megjegyezte, hogy fiatal, 20 év körüli rendőrök senkit nem kíméltek, mindenkit ütöttek, ahol értek, kulcscsonton ütöttek egy odakeveredett nézelődő 10 év körüli gyereket, akinek a karja időlegesen lebénult, nőket bántalmaztak az eset kapcsán, valamint volt, akinek cipője, táskája repült a brutális fellépés kapcsán.

Az Rtv. 92. §-ából következik, hogy a Testület eljárását – akár személyesen, akár képviselő útján – csak az kezdeményezheti, akit a rendőri intézkedés érintett. Nem vizsgálhatta a Testület ezért a panasz azon részeit, amelyekben a panaszos másokkal szembeni – jogszerűtlennek ítélt – rendőri magatartásról számol be.

A panaszbeadvány fenti részei tekintetében tehát a Testület megállapította, hogy a beadványt nem a jogosult terjesztette elő.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításokra jutott.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye a II. cikkében foglalt emberi méltósághoz, illetve az abból levezetett testi integritáshoz való jogát, az alábbiak szerint.

2) A Testületnek azt kellett vizsgálnia, hogy a panaszossal szemben jogszerűen alkalmaztak-e a tonfát, illetve hogy sérülései keletkeztek-e rendőri bántalmazás következtében, vagy azok a jogszerű kényszerítő eszköz alkalmazásának tudhatóak be.

A panaszos elmondása szerint felvétel készítése közben a rendőrök többször megütötték könyökkel, tonfával és ököllel, védekezésre pedig képtelen volt, mivel a felvétel készítése közben a kamerát többször a feje fölé tartotta.

A panaszos még aznap este mellkasi fájdalmai miatt a baleseti ambulanciára ment, ahol sérüléseiről láttelepet készíttetett. A panaszos zúzódásos bordasérülést, mellkas sérülést, valamint a jobb felkarján zúzódásos sérüléseket szenvedett. Állapota két nap múlva rosszabbodott, ezért újabb vizsgálatra jelentkezett alsó bordaív alatti fájdalmak, émelység, és hányinger panasszal. A panaszost a sürgősségi osztályra irányították, és az ultrahangos vizsgálat a fent felsorolt sérüléseken kívül egy 6 centiméteres zúzódást állapított meg a májon a jobb mellkas alját ért ütéssel kapcsolatban. A panaszost felvették a mellkas sérültek

osztályára, ahol két napos megfigyelés alatt tartották, fájdalomcsillapítókkal enyhítették panaszait.

A panaszos által megküldött orvosi dokumentumok és fényképfelvételek a felsőtesten, illetve a felkaron zúzódásos sérüléseket és a máj szerkezeti elváltozását igazolta.

Budapest Rendőrfőkapitányának Rendészeti Helyettese arról tájékoztatta a Testületet, hogy sem az esettel kapcsolatban készített jelentésekből, sem az internetre feltöltött videofelvételből nem állapítható meg az, hogy a biztosítási feladatot ellátó rendőrök a panaszost gumibottal, tonfával vagy kézzel megütötték volna.

A KR parancsnok úgy nyilatkozott, hogy a panaszos állítása, miszerint a rendőrök többször megütöttek könyökkel, tonfával és ököllel nem állapítható meg. A fenti jogellenes cselekményt elkövető személy elfogásakor az intézkedés biztosítását végrehajtó rendőröket a demonstráció felháborodott résztvevői körülvették, testi közelségükkel, esetenként az elfogott személybe kapaszkodva igyekeztek megakadályozni az elfogást. A kialakult tumultuózus helyzetben a testi érintkezés az intézkedést biztosító rendőrök és az elfogott személy kiszabadítására törekvő – a rendőri felszólítás ellenére a rendőri tevékenységet akadályozó – demonstráló tömeg tagjai között elkerülhetetlen volt.

A rendőrség tájékoztatása szerint a panaszossal szemben rendőri intézkedésre nem került sor. A rendőrségi iratok nem számolnak be tonfa alkalmazásáról, azzal csak védekező mozdulatokat tettek a rendőrök, valamint a saját testi épségüket védték alkarjukhoz való szorításával. A rendőrség továbbá úgy nyilatkozott, hogy a biztosítási feladat végrehajtása alatt kizárólag a rongálást elkövető személy elfogása során vált szükségesség vele szemben testi kényszer és bilincs alkalmazása. Egyéb kényszerítő eszköz használatára nem került sor.

a) A Testület az eset megítélése során figyelemmel volt a rendőrbotra és a tömegosztatásra vonatkozó jogszabályi rendelkezésekre.

Az Rtv. 49. §-a szerint a rendőr a szolgálatban rendszeresített, vegyi vagy elektromos sokkoló eszközt, illetőleg rendőrbotot vagy kardlapot alkalmazhat a) a mások vagy saját életét, testi épségét, illetőleg a vagyonbiztonságot közvetlenül veszélyeztető támadás elhárítására, b) a jogszerű rendőri intézkedéssel szembeni ellenszegülés megtörésére.

A Szolgálati Szabályzat 42. §-a a fentieket az alábbiakkal egészíti ki. A rendőr vegyi eszközt, elektromos sokkoló eszközt, rendőrbotot, kardlapot, valamint más eszközt saját elhatározásából vagy szolgálati elöljárója parancsára használhat. A rendőrbottal egy tekintet alá esik minden más alkalmi eszköz, amelynek hatása - a rendőrbot hiánya esetén - a rendszeresített rendőrbotéval azonos. A rendőr az intézkedés megkezdésekor a vegyi eszközt, elektromos sokkoló eszközt készenléte helyezi, a rendőrbotot, a kardot kézbe fogja, és felkészül a támadás elhárítására, az ellenszegülés megtörésére. A rendőrbot vagy a vele egy tekintet alá eső bármely más eszköz alkalmazásakor az ütés lehetőleg a támadó végtagot érje, kerülni kell, hogy az ütés súlyos sérülést okozzon. A fenti kényszerítő eszközöket nem szabad a támadás, ellenszegülés megszűnése, megtörése után alkalmazni.

Az Rtv.-ben az alábbi rendelkezések olvashatók a tömegosztatásra vonatkozóan:

59. § (1) Ha a jogellenesen összegyűlt, illetőleg jogellenes magatartást tanúsító tömeg a szétoszlásra irányuló rendőri felszólításnak nem tesz eleget, a rendőrség az e fejezetben

szabályozott kényszerítő eszközök alkalmazása mellett a tömeggel szemben a következő eszközt, illetőleg intézkedést alkalmazhatja:

- a) vízágyút,
- b) pirotechnikai eszközt,
- c) ingerlőgázt,
- d) elfogó hálót,
- e) lóháton vagy járműkötelékben végzett kényszerosztatást.

(2) Az (1) bekezdésben említett eszköz alkalmazására a tömeget előzetesen figyelmeztetni kell.

(3) Tilos a tömeget korlátozni a helyszínről történő eltávozásban.

(4) Tilos a tömegosztatásra löfegyvert használni.

60. § (1) A csapaterő alkalmazása során a rendőr a csapaterő parancsnokának utasítása szerint köteles eljárni.

(2) A tömeg szétesztatására irányuló csapaterő alkalmazása során a rendőrség a helyszínen lévők egyéni felelősségét nem vizsgálja.

A szolgálati Szabályzat a 39. pontban tovább részletezi a tömegosztatás szabályait:

52. § (1) A tömegosztatás a jogellenesen összegyűlt, valamint jogszerűen összegyűlt, de jogellenes magatartást tanúsító tömegnek a helyszín elhagyására, fizikai egységének megbontására irányuló - a tömeg egészére vagy annak jelentős részére kiható - rendőri intézkedések összessége.

(2) Ha a gyülekezési jogról szóló törvény a tömeg felosztatását a rendőrség számára kötelezővé teszi, vagy a tömeg jogellenes magatartást tanúsít, a csapaterő kirendelésére jogosult rendőri vezető intézkedik a tömegosztatásra.

(3) Tömegosztatás elrendelésére - jogszabályban meghatározott feltételek megléte esetén - a gyülekezési jogról szóló törvény hatálya alá tartozó olyan rendezvényeken, ahol a rendőrség a rend biztosításában közreműködik, a biztosítás parancsnoka jogosult.

(4) A felosztatásra irányuló rendőri felszólítást hangosító eszköz alkalmazásával kétszer meg kell ismételni. Az ezeket követő utolsó felszólítás során a kényszerítő eszközök alkalmazását kilátásba kell helyezni.

(5) Az első és második felszólításban közölni kell a felosztatás okát, ha jogsértés is megvalósul, a megvalósított jogsértés megjelölését, a helyszínről való eltávozás irányát. Az ezeket követő utolsó felszólításban közölni kell a felosztatás tényét, a helyszínről való eltávozás irányát és a „törvény nevében” szavak előrebocsátásával a kényszerítő eszközök használatának kilátásba helyezését. Ha a rendőri csapaterőt a tömeg részéről közvetlen támadás éri, a rendőri intézkedést haladéktalanul meg kell kezdeni, amellyel egyidejűleg az első, majd ezt követően a többi előírt felszólítást is meg kell tenni.

(6) Tömeggel szemben a csapaterő a következő kényszerítő eszközöket alkalmazhatja:

a) passzív ellenszegülés esetén testi kényszert és elvezető fogás alkalmazása érdekében rendőrbotot,

b) aktív ellenszegülés vagy támadó magatartás, valamint passzív ellenszegülést tanúsító felfegyverkezett tömeg esetén rendőrbotot, ingerlőgázt, elektromos sokkoló eszközt, bilincset, pórázon vezetett szolgálati kutyát, vízágyút, pirotechnikai eszközt, lóháton vagy járműkötelékben végzett kényszerosztatást, valamint - a 42. § (8) bekezdésében foglalt rendelkezések szerint - vegyi eszközt, valamint

c) a rendbontók kiemelésére, elfogására elfogó hálót.

(7) Tömeggel szembeni intézkedés során a rendőr a védőpajzsot vagy a rendőrbotot maga előtt tartva, vagy pajzs nélkül mozgó sorfállal a tömeget az adott helyről kiszoríthatja.

(8) A kényszerítő eszközök, így különösen a vízágyú, az ingerlőgáz, valamint a lóháton vagy járműkötelékben végzett kényszerosztatás alkalmazására minden esetben a rendőri műveletet irányító parancsnok parancsára kerülhet sor, amelyben egyúttal az alkalmazás módját is meghatározza. A rendőri műveletet irányító parancsnok parancsára a vízágyú vízszugara színező festékanyaggal, ingerlő gázzal keverhető.

(9) Tömegosztatásra tilos gumilövedéket és kardlapot alkalmazni.

A rendőrség állatásával ellentétben – miszerint az intézkedést biztosító rendőrök tonfát nem alkalmaztak –, a panaszos által hivatkozott második videofelvétel rögzíti, hogy az egyik rendőr tonfát használ közel fél percig a dulakodás gócpontjában, az ellenszegülőkkel szemben. A felvételeken az is látható, hogy a rendőrök testi kényszert alkalmazva próbálják a dulakodó tömeget leválasztani. A rendelkezésre álló videofelvételeken azonban nem látható, hogy a panaszossal szemben kényszerítő eszközt alkalmaznának, **így a Testület a rendelkezésre álló iratokra támaszkodva nem tudta megállapítani, hogy valóban intézkedtek-e a panaszossal szemben, és ha igen, erre jogszerűen került-e sor, ezért úgy foglalt állást, hogy a panaszos emberi méltóságához való jogának megsértése ebben a kontextusban nem megállapítható.**

b) A bántalmazás (mint bűncselekmény) kérdésében a Testület eljárását töretlen gyakorlatának megfelelően minden esetben kizárólag a panaszost esetlegesen ért alapjogsérelem feltárására tekintettel folytatja le (jogszabályi felhatalmazáson túli fizikai erőszak alkalmazásaként), azaz a hatáskörére irányadó jogszabályi rendelkezések értelmében álláspontját anélkül alakítja ki, hogy az intézkedést foganatosító rendőrök büntetőjogi felelősségét vizsgálná.

Az Rtv. 16. § (1) bekezdése szerint a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége nélkül is biztosítható. A (4) bekezdés továbbá előírja, hogy a rendőr nem alkalmazhat kínzást, kényszervallatást, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmódot, az erre vonatkozó utasítást köteles megtagadni. A rendőr az ilyen magatartás tanúsítójával szemben, annak megakadályozása érdekében, a szolgálati beosztására, a rendfokozatára, személyére tekintet nélkül köteles intézkedni.

Az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdése értelmében a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez fűződő jogot a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja. A (2) bekezdés pedig rögzíti, hogy a rendőri intézkedés során a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását, az emberi élet kioltását. Az intézkedés folytán megsérült személy részére – amint ez lehetséges – segítséget kell nyújtani, szükség esetén a rendőr gondoskodik arról, hogy a sérültet orvos elláthassa, kórházi elhelyezése esetén a hozzátartozó vagy más, a sérülttel kapcsolatban álló személy erről értesüljön.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának (továbbiakban: Bíróság) töretlen gyakorlata szerint (lásd például: Selmouni kontra Franciaország, Ribitsch kontra Ausztria és Tomasi kontra Franciaország) amennyiben egy személy a hatóságok őrizetébe kerül és rajta ezen idő alatt sérülések keletkeznek, megfordul a bizonyítási teher, és a hatóságokra, illetve az érintett államra hárul, hogy valószínű magyarázatot adjon a sérülés okát illetően. Ellenkező esetben a Bíróság megállapítja az Emberi Jogok Európai Egyezménye kínzást, megalázó vagy embertelen bánásmódot tilalmazó 3. cikkének sérelmét, azaz az érintett alapjogának sérelmét

(ami azonban nem jelent egyet valamely meghatározott személy büntetőjogi felelősségének megállapításával). A bántalmazás gyanúját felvető ügyekben a Testület ugyanezt a megközelítést alkalmazza.

A Testület vizsgálata kapcsán utal arra, hogy az Rtv. szerint rendelkezésére álló bizonyítási eszközök köre meglehetősen szűk, az ügyészség rendelkezésére álló eszközök – szembesítés, rendőrök kihallgatása stb. – legtöbbjét nem veheti igénybe. A tényállás felderítése során ezért a Testület a panaszos és a rendőrség nyilatkozatára, valamint a rendelkezésére álló videofelvételekre, orvosi dokumentumokra és képfelvételekre támaszkodhatott.

A bizonyítékok alapján elmondható, hogy a panaszosnak keletkeztek olyan sérülései, amelyek származhattak bántalmazásból, vagy azokat szerezhette a dulakodás során, illetve a tömeg leválasztásakor jogszerű kényszerítő eszköz fogatosítása következtében. A felvételeken a rendőrök nem bántalmazzák a demonstrálókat, testi kényszert használnak azokkal szemben, akik próbálják Z. elfogását megghiúsítani, és ezért kerül sor egy ízben tonfa alkalmazására is. A rendelkezésre álló felvételeken a panaszos nem látható, bár azok nem rögzítik az intézkedés teljes egészét, a rendőrség felvételeit pedig a Testületnek nem sikerült beszereznie. Így a bántalmazás megtörténtét a Testület nem tudta kizárni.

A fent hivatkozott strasbourgi döntésekből kitűnik, hogy a rendőrség kötelezettsége, hogy egy adott sérülés jogszerű keletkezését valószínűsítse. Nyilvánvalóan ez a valószínűségi mérce a sérülés jellegétől eltérő fokú, hiszen egy felületi sérülésre elegendő magyarázatul szolgál a sérülés keletkezésére az a rendőri előadás, hogy a panaszos a testi kényszer alkalmazása során (pl. földre vitel során) megsérült. Míg egy komolyabb sérülés esetében nem szolgálhat elegendő magyarázatul annyi, hogy az eljáró rendőrök testi kényszer alkalmaztak a panaszossal szemben.

Annak ellenére ugyanakkor, hogy a rendőrség kimentési kötelezettségének nem tett eleget, a Testület nem tartotta egyértelműen megállapíthatónak, hogy a panaszos sérülései bántalmazás vagy egyéb körülmény miatt keletkeztek.

A jogszabályi felhatalmazáson túli fizikai erőszak alkalmazása vonatkozásában ezért a Testület arra a meggyőződésre jutott, hogy a panaszos testi épséghez fűződő alapvető jogának sérelme a konkrét esetben nem megállapítható.

IV.

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a tonfa alkalmazása, valamint jogszabályi felhatalmazáson túli fizikai erőszak alkalmazása miatt az alapjogsértés nem megállapítható.

Mindezekre tekintettel a Testület állásfoglalását a rendelkező részben foglaltak szerint alakította ki, és az Rtv. 93. §-ának (2) bekezdése szerint a panasz áttételéről döntött.

Budapest, 2014. szeptember 18.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
előadó testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET